

LMSP 10. STARPTAUTISKĀ KONFERENCE
30.10.2025, JELGAVA

KOKRŪPNIECĪBAS ATTĪSTĪBAS SVARĪGĀKAIS NOSACĪJUMS – PĪEEJAMO RESURSU APJOMA PLĀNOŠANA

ARTŪRS BUKONTS

LATVIJAS KOKRŪPNIECĪBAS
FEDERĀCIJA

PIEEJAMO RESURSU APJOMA PLĀNOŠANA - VAI MĒS NOPIETNI TICAM PLĀNU SAIKNEI AR REALITĀTI?

VĪZIJA UN STRATĒĢISKIE MĒRĶI

Vizija

Uz tradīcijām un vērtībām balstīts globālais zināšanu līderis bioekonomikas produktu radīšanā un izmantošanā.

Stratēģiskie mērķi

- Līdz 2050. gadam Latvijas mežu ražība ir palielināta par 25 %.
- Līdz 2030. gadam pievienotā vērtība uz darba vietu nozarē tiks dubultota.
- Līdz 2030. gadam, attīstot koksnes dziļāku pārstrādi, nozares produkcijas vērtība tiks dubultota.

RĪCĪBAS VIRZIENI

Kā lietderīgāk izmantot zemi?

- Ģenētiskais materiāls
- Kopšana
- Zemes auglības uzlabošana
- Pagātnes kļūdu labošana un nākotnes risku mazināšana
- Prakse atbilstoši Latvijas apstākļiem adaptīviem ilgtspējīgas mežsaimniecības standartiem

Kā lietderīgāk izmantot cilvēka laiku?

- Darbinieku prasmes un zināšanas
- Produktīvākas tehnoloģijas un rentabli produkti
- Prasmīgāks process

Ko jāpilni no koka ražot vairāk nekā līdz šim?

- Izmantot iespējas izejvielu un pusfabrikātu tirgos kaimiņvalstīs
- Izmantot iespējas būt pionieriem jaunu, jau komercializētu produktu ražošanā
- Balstoties uz jaunām zināšanām un esošo pieredzi, iegūt uzticību globālajās ķēdēs ienesīgāku produktu ražošanai

ROBINSONA KRŪZO PROBLĒMA

“Even the isolated man on a desert island must economize — his time and his energies are limited, and his needs are many.”
(Lionel Robbins, 1932)

Ekonomika sākas tur, kur ir ierobežoti resursi un nepieciešamība plānot to izmantošanu.

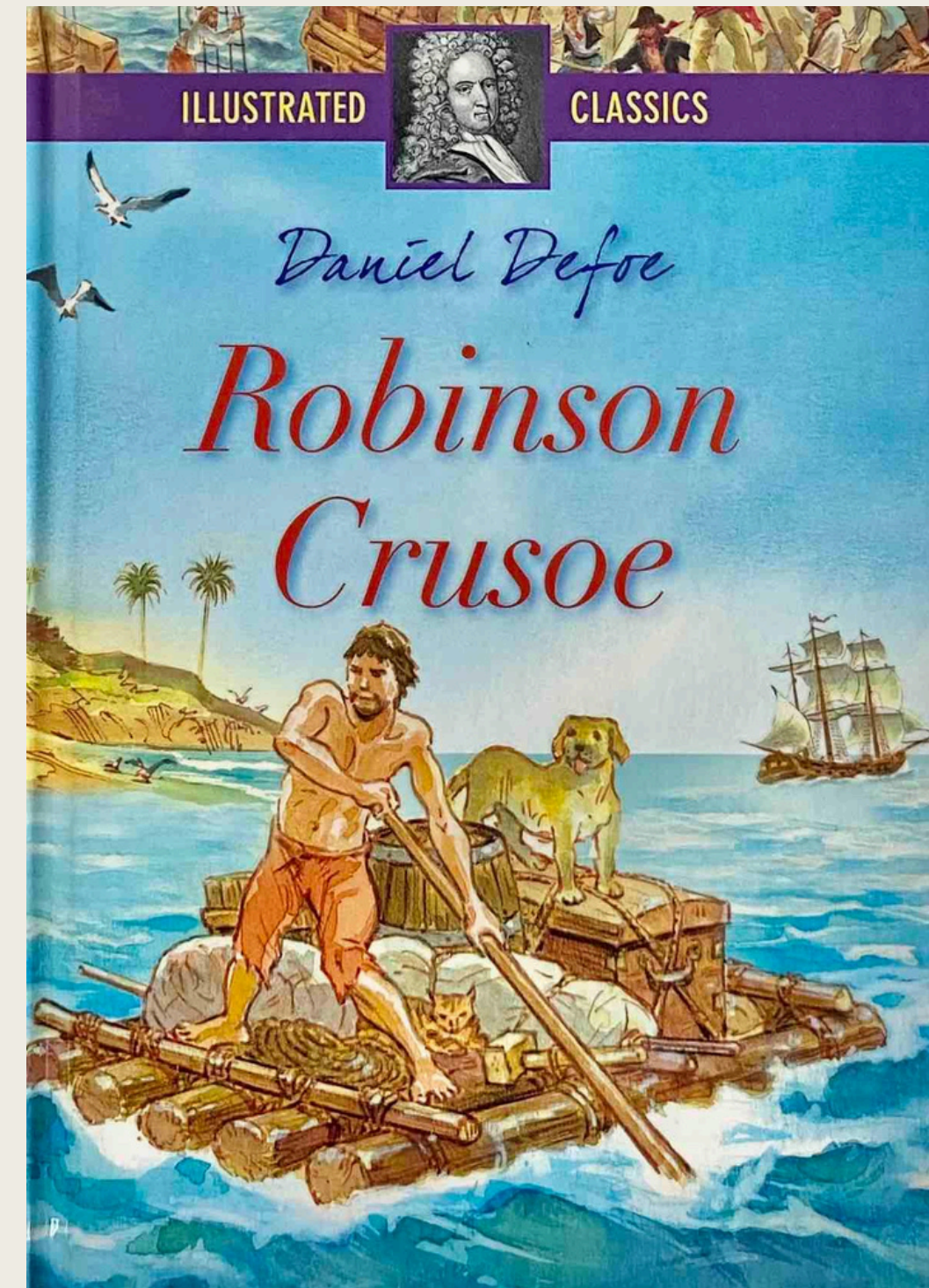
Robinsons ir pilnīgi izolēts, taču viņam joprojām ir jāsaņem:

- viņam ir ierobežots laiks, spēks un instrumenti,
- un viņam ir vairākas vajadzības – ēdiens, pajumte, atpūta, drošība, siltums.

Tātad arī šajā situācijā viņš saskaras ar ekonomisko problēmu:
kā sadalīt savus ierobežotos resursus, lai sasniegtu pēc iespējas vairāk mērķu?

Katrs lēmums nozīmē alternatīvas "izmaksas" – ja viņš izvēlas zvejot, viņš tajā laikā nevar vākt koksni vai būvēt "māju".

Tātad katra izvēle nozīmē atteikšanos no kā cita - klasika arī mūsu ikdienā, kur vienu un to pašu koku nevar vienlaikus atstāt mežā un izmantot produktu ražošanai.

ZEMES POLITIKAS PROBLĒMA

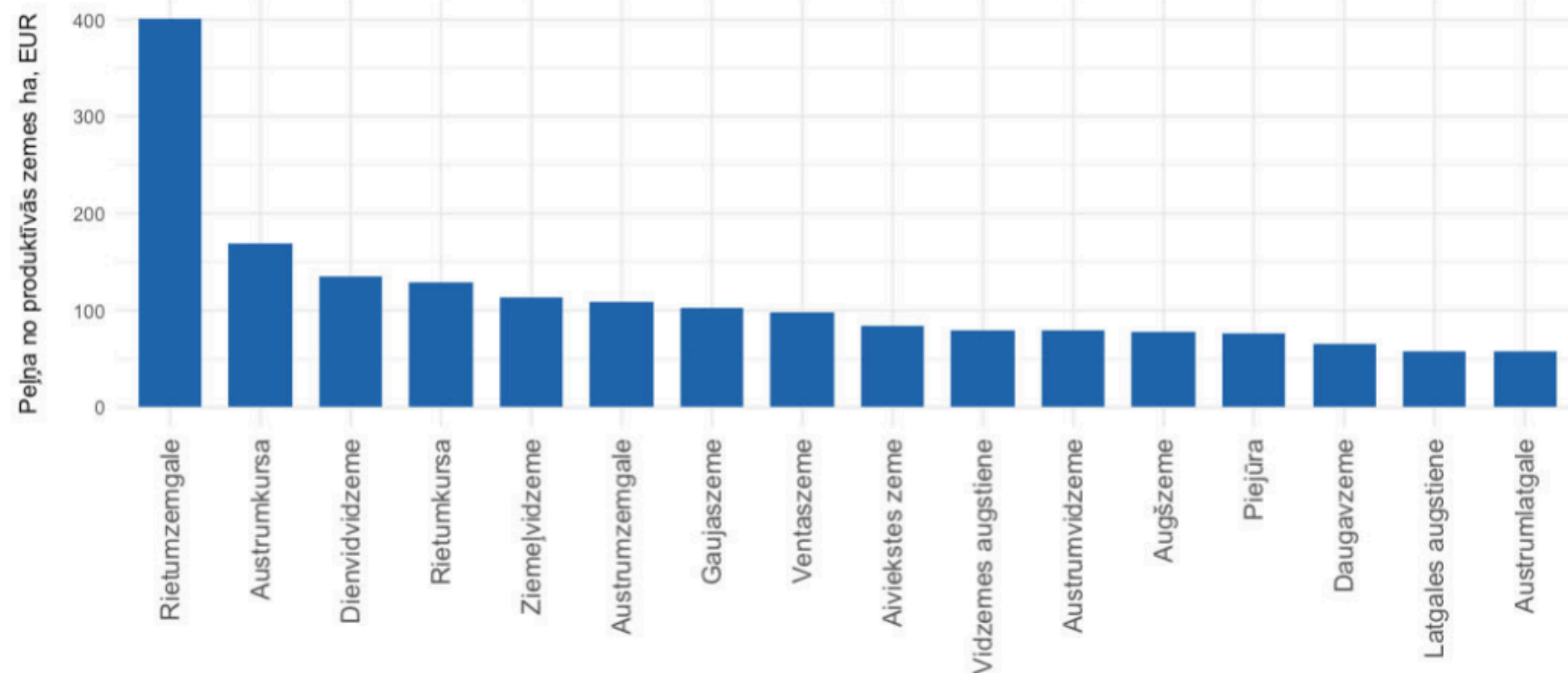
https://ppdb.mk.gov.lv/wp-content/uploads/2023/12/ZRI_scenariji_LandLat4Pol.pdf

Ievads

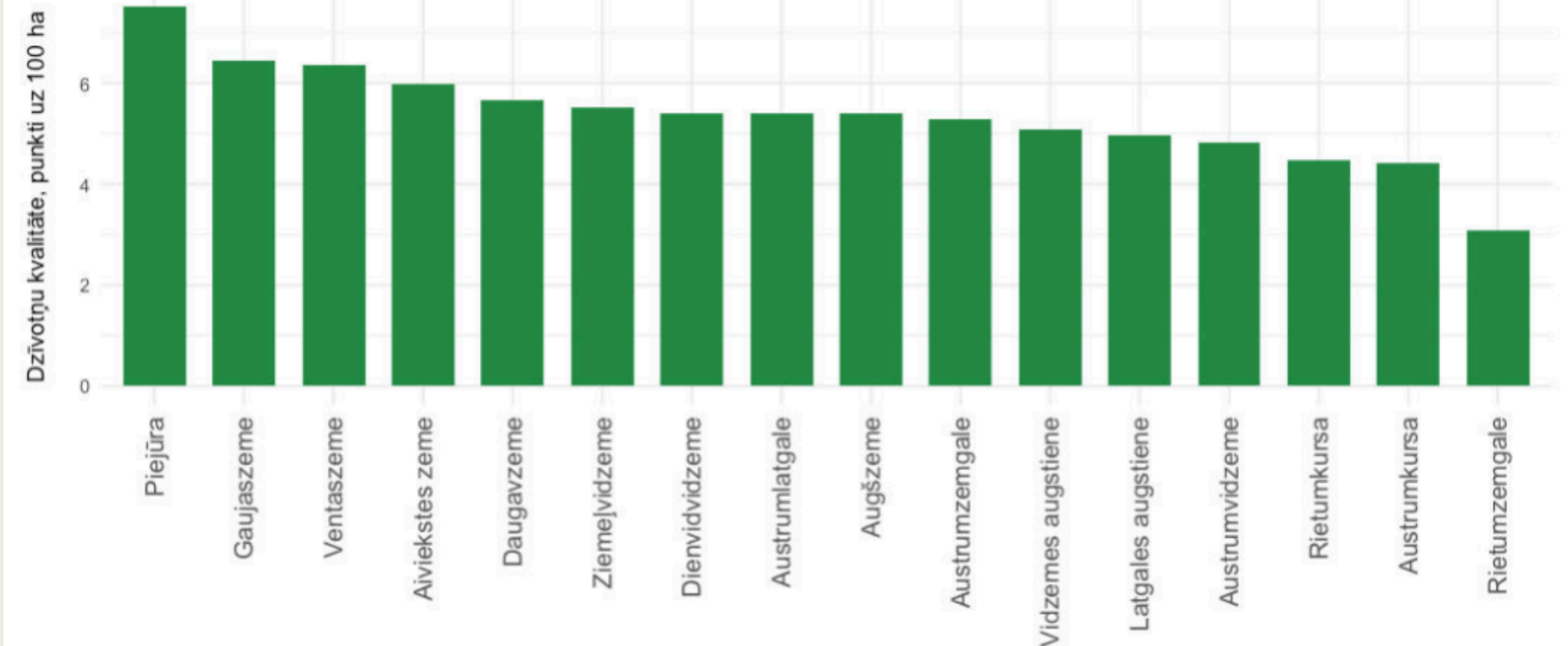
Pieaugošais pieprasījums un sabiedrības izvirzītie ambiciozie sociālekonomiskās izaugsmes mērķi, mērķi klimata pārmaiņu mazināšanai, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai, kā arī sabiedrības pieprasījums pēc kultūras un rekreācijas telpas, rada izaicinājumus zemes resursu izmantošanā. Zemes resursu ilgtspējīga un efektīva apsaimniekošana ir viens no galvenajiem priekšnoteikumiem, lai apmierinātu šo sabiedrības pieprasījumu. Politikas plānošanas dokumentos ir ietverti mērķi, kas tieši un pastarpināti ietekmē zemes resursu izmantošanu, tomēr skaidri izmērāmas saistības starp izvirzītajiem mērķiem nepastāv un nav arī iespējams novērtēt, kā īstermiņa mērķi reģionālajā līmenī sniedz ieguldījumu ilgtermiņa mērķu sasniegšanā valsts un ES mērogā.

4.3. Augstākais – valsts līmenis

Valsts līmenī ir ieteicams veikt darbības iepriekš minēto zemākā (zemes īpašnieku un lietotāju) un vidējā (pašvaldības) līmeņa priekšlikumu ieviešanai. Šajā līmenī būtu jāveicina motivējoša pieeja sabiedrības dažādo interešu līdzsvarošanai, lai zemes resursus izmantotu efektīvāk, ievērojot nākotnes izaicinājumus. Valsts līmenī ir jāveicina izpratne par sabiedriskā labuma funkciju monetizācijas principu ieviešanas nepieciešamību un jāpieņem atbalstoši lēmumi.

2.att. Peļņa no produktīvās zemes 1 ha ainavzemes griezumā, eiro

5.att. Dzīvotņu kvalitātes punkti ainavzemes griezumā, punkti / 10 ha

ZEMES POLITIKAS PROBLĒMA

Ziņojums par alternatīvajiem scenārijiem un nākotnes klimata pārmaiņu un sociālekonomisko prognožu radīto izaicinājumu ietekmi uz zemes resursu izmantošanu Latvijā

2023

https://ppdb.mk.gov.lv/wp-content/uploads/2023/12/ZRI_scenariji_LandLat4Pol.pdf

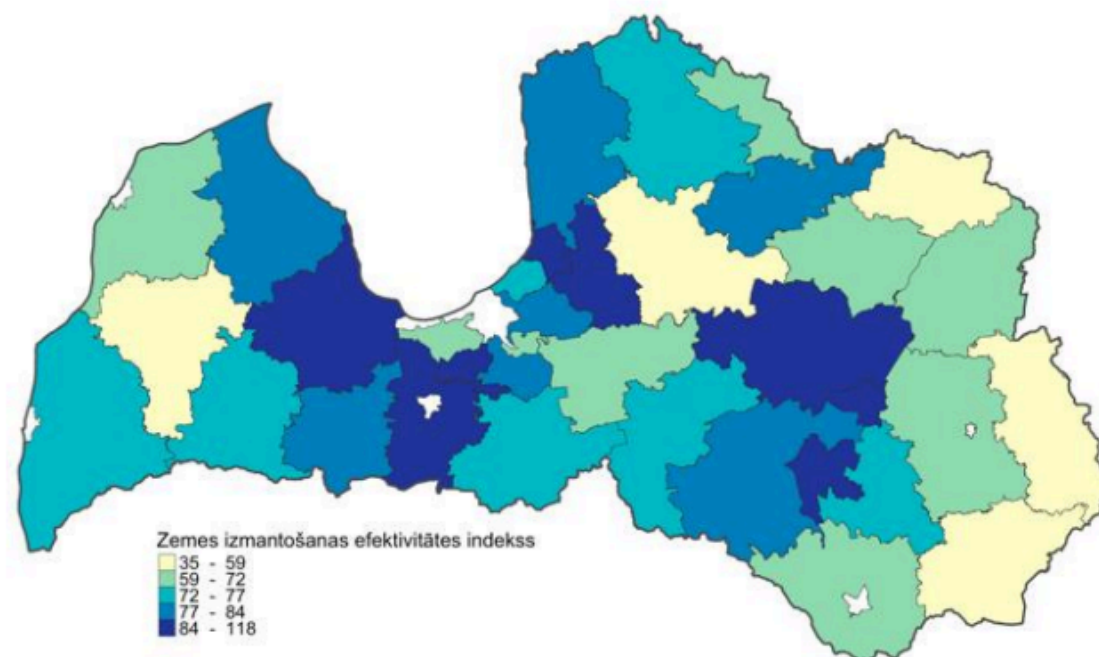
Ievads

Pieaugošais pieprasījums un sabiedrības izvirzītie ambiciozie sociālekonomiskās izaugsmes mērķi, mērķi klimata pārmaiņu mazināšanai, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai, kā arī sabiedrības pieprasījums pēc kultūras un rekreācijas telpas, rada izaicinājumus zemes resursu izmantošanā. Zemes resursu ilgtspējīga un efektīva apsaimniekošana ir viens no galvenajiem priekšnoteikumiem, lai apmierinātu šo sabiedrības pieprasījumu. Politikas plānošanas dokumentos ir ietverti mērķi, kas tieši un pastarpināti ietekmē zemes resursu izmantošanu, tomēr skaidri izmērāmas saistības starp izvirzītajiem mērķiem nepastāv un nav arī iespējams novērtēt, kā īstermiņa mērķi reģionālajā līmenī sniedz ieguldījumu ilgtermiņa mērķu sasniegšanā valsts un ES mērogā.

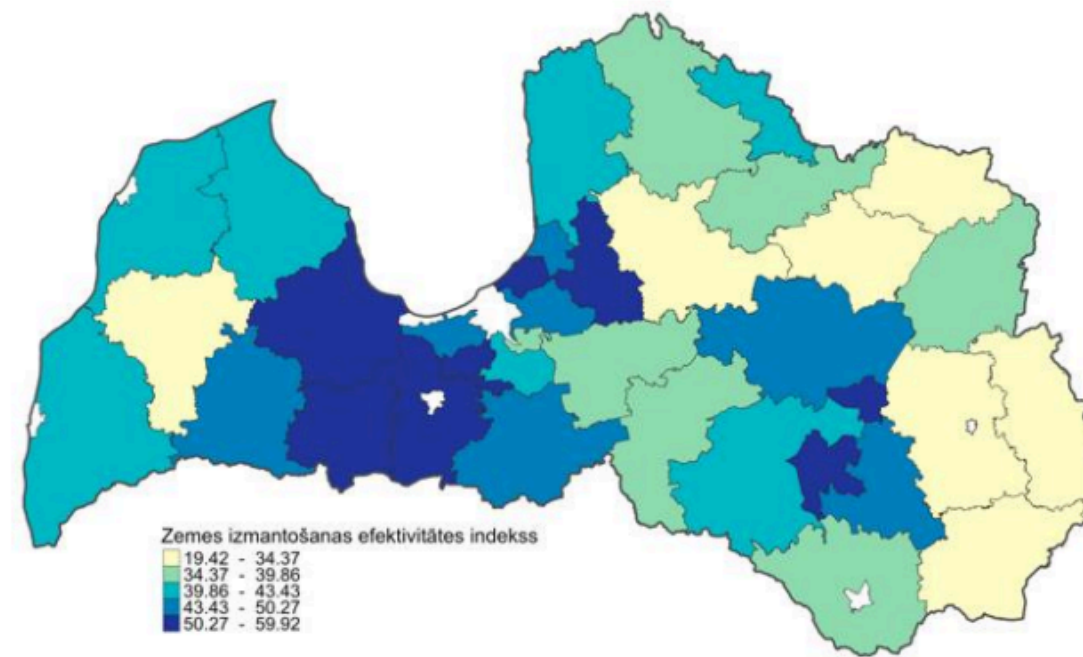
4.3. Augstākais – valsts līmenis

Valsts līmenī ir ieteicams veikt darbības iepriekš minēto zemākā (zemes īpašnieku un lietotāju) un vidējā (pašvaldības) līmeņa priekšlikumu ieviešanai. Šajā līmenī būtu jāveicina motivējoša pieeja sabiedrības dažādo interešu līdzsvarošanai, lai zemes resursus izmantotu efektīvāk, ievērojot nākotnes izaicinājumus. Valsts līmenī ir jāveicina izpratne par sabiedriskā labuma funkciju monetizācijas principu ieviešanas nepieciešamību un jāpieņem atbalstoši lēmumi.

parastā summas metode

kvadrātmetode

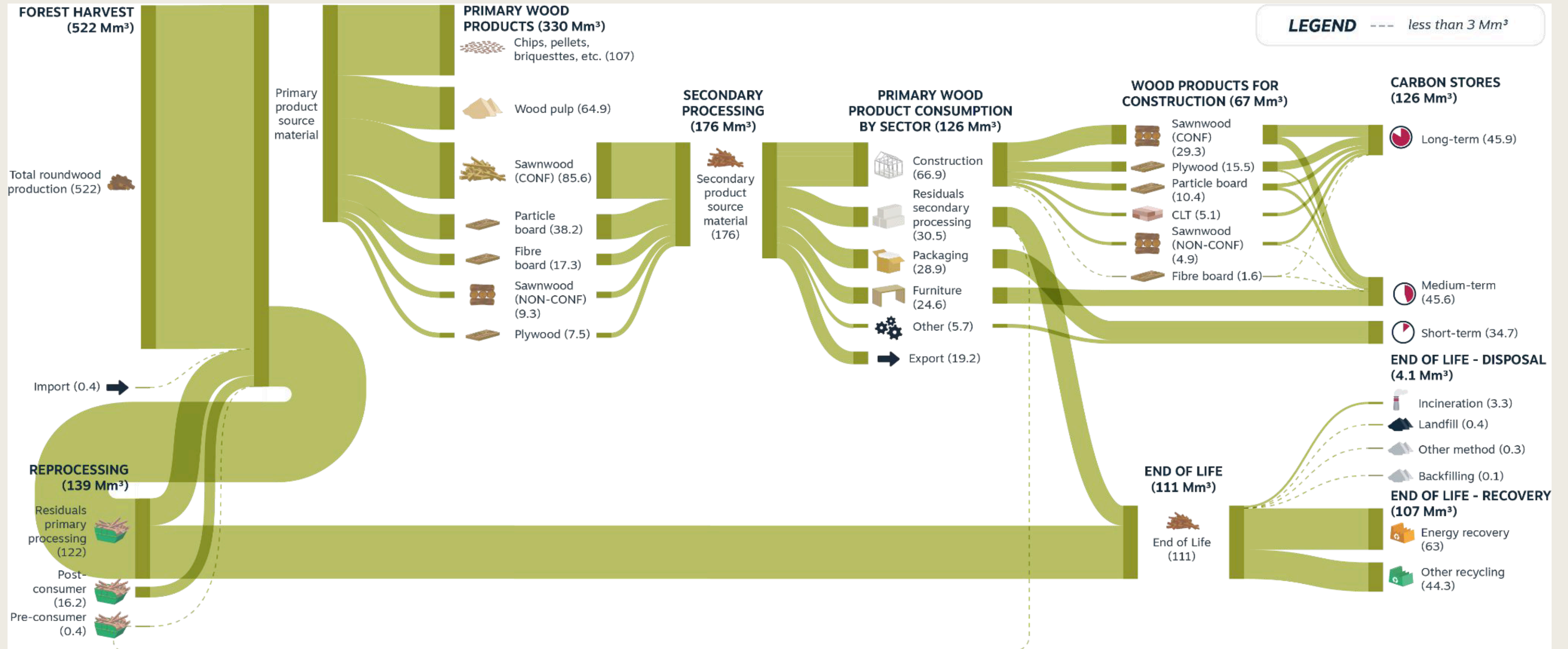

25. att. Vienotais zemes izmantošanas efektivitātes indekss Latvijas novados telpiski (parastā summas metode un kvadrātmetode)

NO IZDZĪVOŠANAS UZ SAIMNIEKOŠANU

Robinsons Krūzo viens pats varēja tikai izdzīvot, bet kopā ar Piektdieni viņš sāka saimniekot.

Tāpat arī meža nozarē par saimniekošanu varam runāt tikai ņemot vērā visu vērtības veidošanās ķēdi – no meža līdz būvniecībai un atpakaļ apritē — tā veidojas ilgtspējīga saimniekošana.

Maximizing the carbon storage potential of wood Redirecting and cascading EU27+UK wood flows

Industry strategy			Additional Carbon Storage Potential until 2050 (Mton CO ₂)		Additional carbon storage compared to business as usual until 2050 (%)	
			Moderate	Ambitious	Moderate	Ambitious
	1	Redirecting short-lived wood uses to high-quality applications with long life-span	49.8	90.4	46%	84%
	2	Resource-efficient products, processes, and construction systems	96.9	165.3	89%	153%
	3	High-value utilisation of by-products and residues	133.6	205.9	124%	178%
	4	Lifetime extension of wood products	48.0	67.2	44%	62%
	5	Reuse of demolition wood in products with long lifetime	64.2	80.0	60%	74%

Table 1 - Net modeled effect of the five industry strategies explored in this project on long-term carbon storage in European wood value chains (2025-2050). Values represent additional carbon stored through application of strategies compared to the baseline scenario from MFAs of wood value chains, under moderate and ambitious implementation pathways. Values are expressed as both additional MtCO₂ and percentage increases over baseline scenarios.

Forest strategies

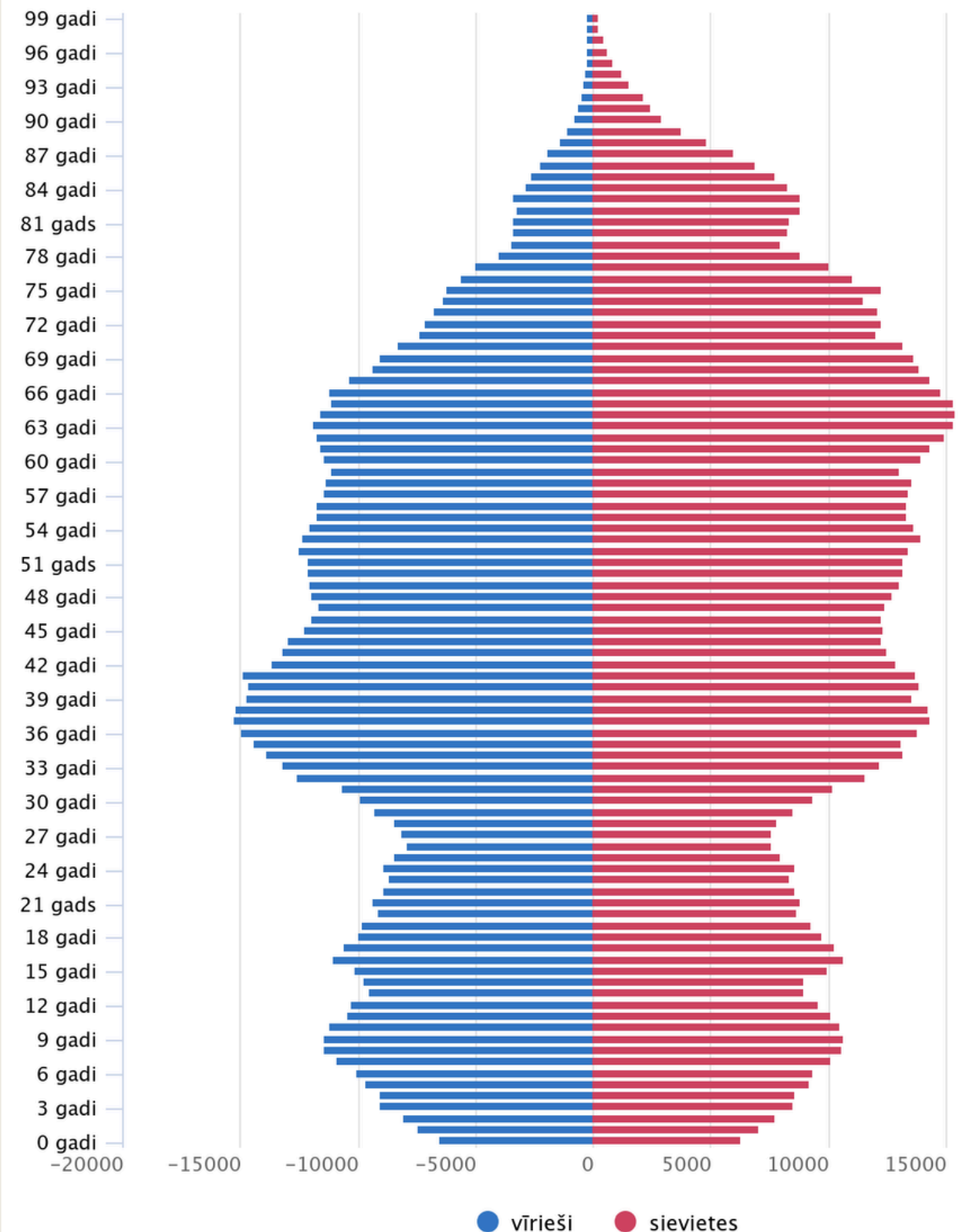
	6	Resilient and climate-proof forests
	7	Sustainable increase of roundwood production and efficient timber assorting

**IZEJMATERIĀLS ATRODAMS
ARĪ JAU ESOŠAJOS
PROCESOS**

KUR SLĒPJAS DARBAŠPĒKA PROBLĒMA?

- nozares koptēlā un profesiju pievilcībā?
- izglītības saturā un formā?
- vai varam plānot demogrāfijas uzlabošanos?

Iedzīvotāju vecuma struktūra, 2025

KUR SLĒPJAS DARBASPĒKA RISINĀJUMS?

- nozares koptēlā un profesiju pievilcībā?

Pētījumi Somijā, Zviedrijā, Vācijā rāda, ka profesijas sociālā atpazīstamība un sabiedrības uztvere būtiski ietekmē:

- jauno cilvēku interesi par nozares studijām (+20..25%),
- strādāšanu nozarē pēc studijām (+10..15 %),
- darbinieku lojalitāti (+5...10 %).

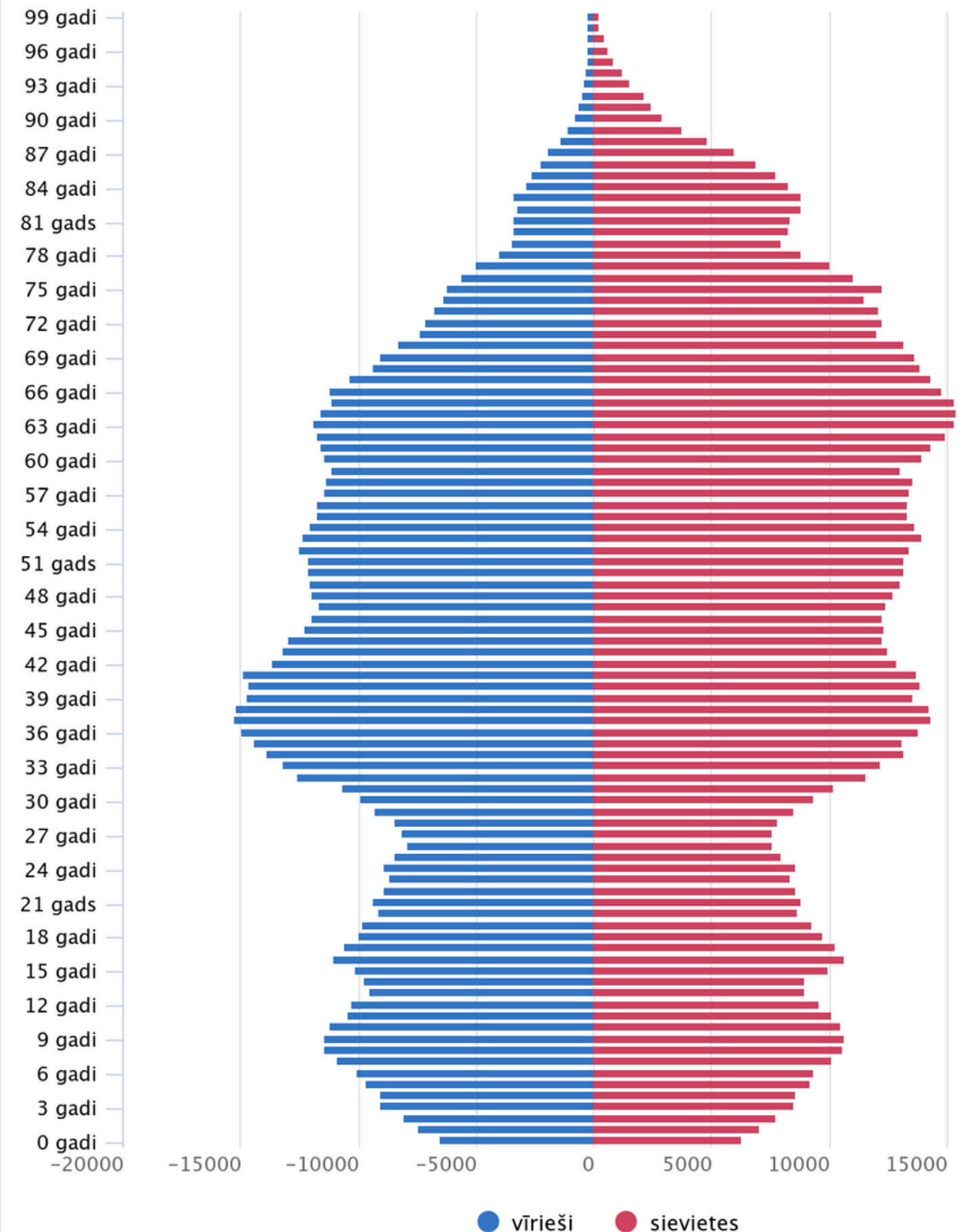
- izglītības saturā un formā?

*Mācību ilguma optimizācija pati par sevi ir darbaspēka pieejamības instruments, turklāt rada papildus pievilcību potenciālo audzēkņu studentu vidū. Palielinot "caurplūdi" par 1/4 teorētiski varam iegūt **+20%** jauno speciālistu.*

- vai varam plānot demogrāfijas uzlabošanos?

...mēs taču zinām, kā tas darāms!

Iedzīvotāju vecuma struktūra, 2025

AICINĀJUMS

